

„Gæca, son boatta balvaiguim, ja juokke čalbme galga su oaidnet, maidai si guđek læk su čadarettim.“

Nr. 13. 19ad jakkegærdde.

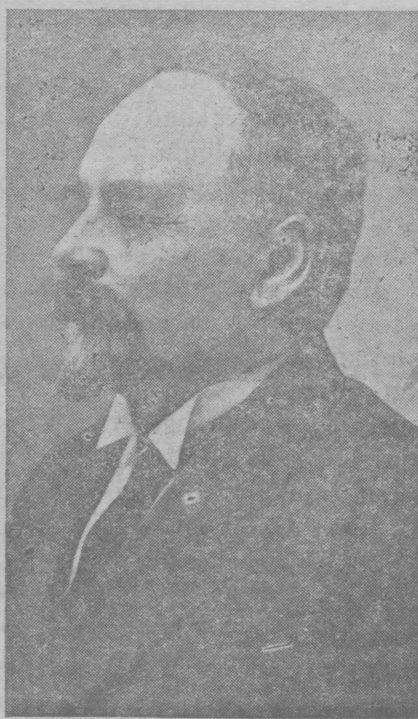
Korsfjordast 15ad juli 1917.

Redaktor: Henr. Olsen.

Friagirkko Sameædnam- mission 25-jage jubilaum. 1892—1917.

Gi aiggo bagjelgæččat dam hæjos
algatam bæive? Sak. 4, 10.

Friagirkko Sameædnam-miŝŝona læ gieskad doallam 25-jage jubilaum. Dam 12ad juni dolluuvvui jubilaum-festalaŝvuotta Kristiansand gavpugest. 25 jage læ maunnam dam rajest go Friagirkko algati su miŝŝondoaimatusa Sameædnamest. Dam 9ad juni 1892 šaddai ovta čoaggalmasast Fredrikstad gavpugest mærræduvvut forstander P. Tallaksen arvvalusa mielde atte Friagirkko algata miŝŝonbargo Nordlandast ja Sameædnamest. Sæmma čoag-

Forstander L. Dyb.

galmasast valljijuvvui dat vuostas miŝŝonkomite. Tallaksen galgai su jottes vuolde Sameædnamest iskadet dilalaŝvuodaid dobbe. Dam su matkes vuolde dæivai son G. F. Lund, gutte sæmma jage šaddai goččuuvvut miŝŝonbarggoi Sameædnamest, erinoamačæt sami gaskast. Dat nubbe gutte sæmma aige goččuuvvui mieldebarggen Sameædnamest, læi L. Dyb.

G. F. Lund, læi riegadam, nuftgo dittuuvvu, Dalbmeluovta papagiældast Altast. Hui arrad massi son vanhemid ja šaddai bajasgessuvuvut ovta samedalost Fielvuonast (Korsfjorden). Nuft oapai son samegiela, ja šaddai erinoamaŝ dokkalaŝ barggat evangelium doaimatusain sami gaskast. Son bargai oskaldasat 20 jage nuftgo miŝŝonæra sami gaskast gidda su jabmes ragjai 1912. Dasa vela læi son manga jage forstander muttom friagirkkosærvegoddest Vesteraalast. Son bargai davja lossadet ja ollo vaddesvuodaŝ čada su sardnedamdoaimatusast. Dam aige go son vagjoli Sameædnam vuonai, njærgai ja duoddari bagjel, oappalæddai son buccid, juogadi kristalaŝ čallagid samidi ja viggai buolle rakisvuodaŝ ouddandoallat bestujume evangelium dai submijuvvum sieloidi, guđek elle suddo ja duŝšadume sævdnjadasa siste. Su aigest čoggi ja samasjorggali son soames čallagid ja lavlagirjid, mak læmaŝ stuora buristsivdnadussan samidi.

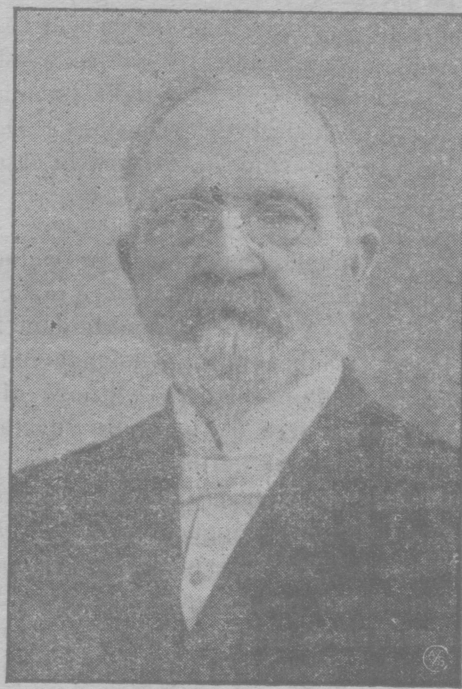
G. F. Lund jami 50 jage boaresen, ja sust legje erinoamaŝ buorre arbmoaddaldagak.

Forstander L. Dyb læ maidai okta daina, gutte læ oskaldasat barggam Sameædnam-miŝŝonast, ja son sati dast gieskad doallat 25-jage jubilaum nuftgo dam bargge. Dam maŝemuŝ 10 jagest læmaŝ son oudastolmai miŝŝon-

komiteast. Sameædnam-miŝŝonbarggo læmaŝ alo su stuora vaimoaŝŝe, ja son læ garraset ouddandoallam darbaŝlaŝvuoda dast atte væketet sikke rumaŝlaŝ ja vuoinalaŝ hæde Sameædnamest. Ja šaddok su bargost æi læk olgonbissom.

Forstander A. Findreng læ kasserar Friagirkko Sameædnam-miŝŝonast. Son assa Kristiansand gavpugest. Dam rajest go dat miŝŝona algi læ 2 kasserar dast barggam, gavppeolmai Ludvigsen gutte jami 1902 ja forstander Findreng. Findreng læ čoaggam ja vuostaivaldam addaldagaid dam miŝŝona doaimatussi. Maidai songe sati dal juni manost doallat 25 jage jubilaum nuftgo mieldebargge miŝŝonast.

De læi Sameædnam-miŝŝonast okta bargge, gutte læi sabmelaŝ, namalassi Ole Andersen. Su barggobæivve i læm gukke, duŝŝe 8 jage, de goččoi Hærra

Forstander A. Findreng.

su sidi. Maidai suge occalek samek. Vaiko nuorran vagjoli son erit, de læi goitge ollo buristsivdnadussan dam aige go son læi miššona balvvalusast.

Friagirkko Sameædnam miššona algi 25 jage gæčest guvvin barggin; mutto dal læk dam miššonast gaskal 30—40 barge æreb dai ollo miššonustebid mietta min ædnam ja maidai Amerikaast. Miššonustebid olgobælde Friagirkko ige maidai vajaldattet.

Friagirkko oažoi su vuostas bivdisida Sameædnamest 1905. Dat læ »Betania« Gamvikast, mi læ stuora buristsivdnadussan bivdeolbmui gaskast. Mubbe bivdisida læ »Betel« Sandvikværest, mi valddujuvvui adnui 1914. Bivdisidain dollujuvvujek jamma kristalaš čoaččalmasak ja sodnabaive-skuvlak. Buoccek ožžuk divšo. Dasa vela læ lokkam- ja čallemlanjak ja kaifæk, gost bivdek sattek oastet ælatusdarbbašid. Iččain læ maidai laiggotuvvum okta bivdisida 3 jakkai.

Gæsseg 1914 rakaduvvui garvesen okta manaisida Fielvudni, Altai, gost oarbes ja hættegillajægje manak læk ožžom buorre saje ja divšo. Sidast læ dal 29 mana, 11 nieidda- ja 18 ganddamana. Davja bottek adnomušak dai moaddelagaš sajin Sameædnamest oažžom diti saje hættegillajægje manaidi, erinoamačæt dam maŋeb aige; mutto sida læ dal nuft dievva atte dat i sate vuostaivalddet æmbo manaid ouddalgo sagje šadda joavdelassan fast. Nuft bahan go dat ain dovddujuvvu atte biettalet go occamčalagak bottek, mutto i dasa læk radde.

Namatep vela atte sikke bivdisidak ja manaisida læ vælgetaga. Dak læ takserijuvvum 70,000 kruvni oktan ædnamobmudagain.

Go mi gæččap maŋas ja oaidnep mi læ oudeduvvum friagirkko miššonbargo bokte Sameædnamest dam 25 jagest, de læ mist vuoiggadvuotta cækket salbmadakkin: „**Stuora dingaid læ Hærra dakkam min vuostai; mi šaddaimek illoi.**“ Ps. 126, 3. Jos mi duottavuodast dattop ibmerdet miššonbargo šaddoguođe duoje sieloi bestujubmen, mast juo læ agalašvuoda mavvolašvuotta, de aiggop mi maidai bakkodet: **Stuora dingaid læ Hærra dakkam min vuostai; mi šaddaimek illoi.** Hærra berre vuost ja oudemusta oažžot gitos ja gudne. Mi gudæk læp goččujuvvum læp duššefal heitoges

bierrgasak su rika balvvalusast. Son læ ješ guoskatam vaimoid, cakketam su rakisvuoda čuonaid dai olbmai ja nissoni vaimoidi, gudæk oaffaruššek addaldagaid ja navcaid miššonaše oudedæme diti — i uccemusat sami gaskast. Mi gitep Ibmel dam stuora armo oudast.

Loapadassi saddip mi min vaimolaš gitosa buok miššonustebidi, gæi vaimok ravkkek Kristus rakisvuodast maidai Sameædnam guovdo. Erinoamaš vaimolaš gitosa saddip mi min rakis vieljaidi, Findreng ja Dyb, sæmmast go mi muittet sodno 25 jage jubilæm min likkosavaldagain. Hærra addus ain sodnoidi armo ja navcaid, ja mudoi buok æra barggidi miššona buristsivdneduvvum duojest.

H. O.

Maid dam oskolaža rokkus satta dakkat.

Go professor Nansen læi ollo jagid dastouddal jottemen Grønlanda guovlost, legje sust æreb guokte garranakalaš darolaža maidai guokte sabmelaža mielde. Dak guokte bocubaiman læiga oskolaš olbmak. Dat vuostas læi 45 jage, dat nubbe 25 jage boares. Sodno rakkasemus davver læi okta odde testamenta, mi læi samegilli; dast logaiga soai bæivalažat. Dai stuoremus vaddoi vuolde, garradalke ja baroi siste, jurdašæiga soai alo vuost atte varjalet ječasga rakisgirje.

De daptuvai muttommin atte sin jottemvanas giddani soames stuora jiegnabaldoi gaski, ja okta jiegnabitta læi vela cieggam gielas vuollai, nuft atte vanas loktani bajas ja i læm buorre luovos oažžot. Farga læi dat giddagalbmom, ja dak movteges olbmak saddatalle stuora vaddo ja balo siste mannamest jiegnabitta mielde dam rabas appai, gost i læm æra go dat visses jabnem vuorddet. Dat doavvo atte bieggaga galgai rievdatet jiegnagappalaga gadde guvlui, læi uce. Nansen ja su miedostægje, kaptein Sverdrup, maniga erit vadnasest ja čuožoiga jiegnagappalaga alde vaftadedin bagjel dam maraidægje abe. Balo siste jurdašæiga soai jogo dam nubbe čalbmeravkkalæmest gal-

gaiga soai njielastuvvut abe apparassi daihe gavdnuigo vela vejolašvuotta gagjojubmai.

De occaluvvuiga fakkistaga dak guokte sabmelaža. Maŋnelgo legje gæččam birra buok sodno oaidnem diti, aicce si atte borjas læi iebbijuvvum bagjel vadnas ja hænggai bagjel ripoid. Dam vuolde læiga sabmelaš guovtos. Soai čokkaiga sodno oddatestamentain oudan, dam boddo go soai gaskotagai logaiga dast ja čuorvoiga Ibmeli rokkus siste. Soai bijaiga ječasga ja dai ærai oktasaš hæde ouddan ja rokkadalaiga Hærrai atte gajot sin.

Dastamaŋnelaš luovvani hirmos garradalke, mi oroi aiggomen rievdatet jiegnagappalaga olgus dam rabas appai.

„Mutto aido go dat oroi čaje-tæme værramus,“ muittala okta Nansen olbmain, „ja dat oroi dego min jiegnagappalak læi balkkestuvvumen dai njieloidægje baroi sisa, bodnjaluovvui jienra rievddam ja dat de manai stuora jottolesvuodain gadde guvlui. Dat læi bænta olles imaš, dego jiegnagappalak stivrijuvvui ovta oaidnemættom giedast.“

Mutto imaš satta čilggijuvvut dasa atte dak guokte sabmelaža sogjalattiga čibbidæska borjasa duokken rokkus siste alme Ibmeli væke harrai hæde siste.

Varot ječad heitoges ustebin!

Illa læ mikkege mi duššada æmbo nuora olbmuid go heitoges ustebak. Gæččal ožudet buorre ustebid ja doala gidda daina. Si læk čuovgga ja vække gæino alde.

Mutto gavdnu okta gutte læ usteb bagjel buok ustebid, son gi jami du oudast. „I ovtasge læk stuoreb rakisvuotta go dast gutte adda hægas su ustebides oudast. Di lepet mu ustebak, jos di dakkabetet maid mon goččom din,“ læ Jesus cœlkkam.

Go John Hyatt galgai jabmet, de jærai okta su ustebin sust: »Duostakgo don dal oskeldet du silod Jesusi?«

„Jogo mon duostam,“ vastedi son. »Jos must lifče okta miljon sielok, de oskeldifčim mon buok daid sudnji.«

Sameædnam govaiguim ja tævstain.

Čali Jens Vevestad muttom darogiel bladest.
(Lasse oudeb nummari).

Bæivašgiedde.

Manga mila bajabælde Garašjoga girkkobaike, lagabuidi bællematkest Guovddageidnoi, læ Bæivašgiedde, okta uccedes čabba baike, gost dimajage vihatuvvui okta ucca girkkoš (kapel)

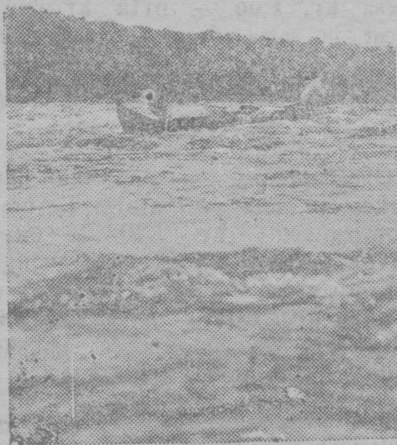

Same-girkko Bæivašgieddest.

dai sami diti, guđek jottalek daggo guovlost dalveaige. Bæivašgiedde guovlost læ okta nana-assa, gutte læ sikke lukkar ja duodarstoboægad. Mannam čavča læi dam olbmast dat tapa atte gumppe bođi ja goddi buok savcaid sust viesoid lëkkasin.

*

Bælleoasse assin Garašjogast assek girkkobaikest; dast orrok maidai dak moadde darolaža sin daloin: Doavter, pappa, lensmanne, guokte oapatægje

Šuoimastæbme bajas Dænojoga.

ja guokte dalolaža vela. Girkkobaikest sierranek »gæinok« ješguđege guvllui. Mutto dak læ gukke — ja værrab vela atte čei dak namatatte gæidnon. Obba dam stuora gielast i gavdnu oktage gæsetaigæidno; dušše soames balgga ja dalvvegæino boacovuogjemi. Gæseg matkuštuvvu jokka vadnasin Dænojoga mielde. Nuftgo namatuvvum læ jogast uccan gorček, ja dak vantalaš šuoimastægjek sattek ollit oudast vuosteravui čadage stuora čæpesvuodain.

Dalvveg mannek boecugæinok joga mielde vuolas Dænovudni daihe Varjagi bagjel nuftgo Lagesvudni ja Bosegoppai Altai. Gaskalagak læ gukke:

Duodarstoppo. (Mollesjok).

Garašjoga girkkobaikest vuolas Vaggai Dænovudni galgga læt 273 kilometar, Kolviki 143 ja Bosegoppai 198 kilometar. Gæinoi ala læ rakaduvvum duodarstobok, gost matkuštægjek sattek vuoinastet ja ijastallat jottolaga vuolde.

Kolvikast læ rakaduvvum gæsetaigæidno Lagesvudni, ja arvvaluvvu atte dat gæidno galgga barggjuvut dam vuonast bajas gidda Garašjokki. Dam gæino lasatusa gukkodak šadda 80 km. ja galgga manemuš rekinastem mielde boattet makset 570,000 kruvna. Dak læ ollo ruđak oaffaruššat uccan ja biedgos assi diti, mutto mist læ gædnegasvuotta miedtet man vaddes

dat læ birget dai olbmuidi, guđek eloštekk daggar boaitos sajin, rivtes gæinoitaga. Ja dobbe — nuftgo æra sajin Sameædoamest — læ ouddanam-vejolašvuodak. Gæidno læ vuostas darbašæbme ouddalgo vejolašvuodak šaddek avkken.

Mailme-soatte.

Ruošalažak

orrok læme algatam sin gukkalaš vurddujuvvum offensiv nuorttafrontast, erincamačet Galizienest, gost si læk daina vuostas beivin valdam 20,000 fangaid ja ollo soattebierggasid.

Tuiskalažak muittalek atte ruošalažai offensiv læ fast jaskodam.

Tuiskalažai tapa.

Muttom engelas bladde muittal atte dak alliertak læ dam jage vuostas jakkebælest fangganvaldam 70,000 tuiskalažai oarjefrontast ja dakkam 300,000 dokkitæbmen soattat.

Grækenlanda

læ vimag ferttim mannat dai alliertai bællai ja botketam čadnagasa centralfamoiguim. Mutto i læk visses erklærege dat soade.

Dat bæggalmas Venizelos læ fast saddam stataministaren.

Okta aibmogirdde

Amerikast doaivvo atte Tuisklanda galgga tapit aibmosoade bokte 10 vakkost. Amerika galgga makka suittet 10,000 aibmoskipaid, mak galggek duššadet tuiskalaš soattefabrikaid.

Mutto gal dat jærraluvvu.

Fastain engelas soatteskipa

vuogjoduvvum tuiskalažain Gaskaabest.

Mailmesoatte hærojeda ain hirbmadet su časkadkættes dollanjieloin ja dikta vaše suovain havkkadet buok mi læ gæino oudast. Ja čalbmeravkalæme illo ja duttavašvuotta dakka nubbe bođost fast hæppadyuoda ja gudnetesvuoda sisaciegge stæmpala æmbo fastebun. Dat nubbe bærgalaga fuobmašæbme bagjelsuoivasta værrabut go dat vuostas, ja fertte buktet obba mailme doargestæbmai ja balloi. Rivtesjurdašægje olbmuk čužžok dal

muodost muttoi daina buolle gačaldagain: Moft aiggo dat mailmesoatte loappat, ja moft galgga dat aednamjorbadas læt, go rafhebiellok čuogjagottek? —

Mutto gaskotagai bigjek dak soadaidægje našonak buok sin famosek oazžom diti soade loapatuvvut aldsešasek vuoitton ja vašalažži tapan, ja i mikkege oaffarid læk divras balkkestuvvut dam apparatus čoddagi. Daddeke, vaiko man garraset ja goavvaset si ain mannek važalaža vuostai, dei oro almake loappa læme lakka. I oktage goit damditi dieđe maid ittaš bæivve satta mieldesbuktet. Mi ællep juo fakkistakdapatus aige siste; jogo mi oazžop gullat dokkalaš daihe balde tatte oddasid. Dadebahabut sattep mi vuorddep dam mahebnamatuvvum lagaš dapatusaid. Mi æp sate eritčilget atte mi ællep dego dollačollovare (vulkan) alde, ja nubbe čalbmeravkka lamboddost sattep mi læt dam suddadam-goalo siste, maid soattebærgalak læ cakketa, ja mi aitta obba mailme su maraidægje hævotesvuodain.

Okta lbmel armo imaš læ dat atte mi odna bæive ragjai læp dollujuvvum olgobælde soade njulggistaga sisasægotæme, ja æpge sava mange dahost giddanet soattegoaskema gaikodægje gazai sisa. Vuoi dai bagjelvuittujuvvumid, guđek šukkek ja fuikuk gula-kæitta ruovddegarra bagjelfamolažai valde vuolde! Sin luovosendakkujume dibmo vurdujuvvu eriuomas vuollaideddatte aibašemin.

Vuoi, vare dat mađotes oktasajuovvam farga valdaši loapa!

Dam vides mailmest.

Hirmos duššadægje bierggasak gavdnum Kristianiast.

Maid tuiskalaš ja æra olggoednamlaš skælmak dakkek čikkoset min ædnamest.

Politia Kristianiast læ oundeb manost bajasgavdnam hirmos hæpadlaš ja suorgatatte vuorkkasid. Muttom olggoednamlaš gælbotes olbmak, guokte suobmelaža, Pehrson ja Wirthanen, ja tuiskalaš Rautenfels, læ sisafievredam min ædnami duššadægje luodai (bomber) ja æra varalaš værjoid. Politia Kristianiast læ gavdnam 1000 kilo daggar duššadægje værjoid, nuftgo helvetmašinak j. n. v.

Tuiskalaža Rautenfels goaffar valddujuvvui politiast dallanaga go son mahebuš matkest bodi Kristianiast, ja dam siste gavdnujegje 55 duššadægje luoda, maina læi

tuiskalaš olggoednamdepartementa stæmpal. Rautenfels muittali ješ atte son læi kæisarlaš čerandakke. Maidai dat tuiskalaš olgussaddag galgga læt sægotuvvum dam goalos aše sisa.

Soames daina aššedutkin læ namatam atte jos dak vuorkaduvvum duššadægje rakkanusak lifčecakkidam, de lifči stuora oasse gavpugest billeduvvum ja gaibbedam duhati mielde olbmui hæga. Damditi læ dat nuft æmbo ilolaš, go politia gavnai aigest dai bierggasid ja dai suopates ašalažaid.

Tuisklanda orro miedetæmen atte dat læ ašalaš dai hirmos hæpadlaš hævotesvuodaidi. Nubbe bælest biettala dat atte læi aiggomen vahagattet Norga rafhalaš doaimatusa.

Maidai dat ašše — dat hæpadlažamus mi dam ragjai læ dakkujuvvum nøitrala aednam guovddo — bukta odda givsadatte raddadallam Norga ja Tuisklanda gaski.

Maidai Stockholmast

læ politia alggam garraset occat duššadægje bierggasid. Dak muosetutte olggoednamlažak balatuvujuk dakkam sœmma gudnetes vuorkastagaid dobbege.

Tuisklanda

læ molssom olgussaddag Kristianiast. Ministar Michahelles sagjai læ saddijuvvum von Hintze, gutte læmaš ministaren Pekingast.

Danmarkost

bæggotuvvu šaddat hæjos gordnelagjo dam jage. Mendo ollo goikok læ aššen.

Maidai Tuisklandast galgga læt hæjos gordnešaddo.

Aica dam!

Okta buorre fæilafria njinnales hæsta, 3—6 dalvvasaš, ostujuvvu fargamusat. Hæsta galgga buorre læt skuovvadet.

Friagirkko manaisida, Korsfjorden.

Hæstavuovdde galgga čallet daihe telegraferit „Nuorttanaste“ ekspedisoni,

Korsfjorden.

Girjek vuovddet.

Darogiel girje »Vore brødre lapperne«, 96 sido ja manga gova, nuftgo Thomas von Westen ja æra Sameednam-miššona barggid govak. Sistdoalla muttom oase Sameednam ja sami historiast. Girje maksa 25 evre, porto 5 evre, oktibuok kr. 0,30.

Samegiel bibalak ja samegiel odda testamentak David salmaiguin læk vuovddemest.

Hadde bibalin læ 3 kruvna bittast. Porto 50 evre, oktibuok kr. 3,50. Odda testamentak maksek 1 kruvna bitta. Porto 50 evre, oktibuok kr. 1,50.

David Salmak sierranassi læk maidai vuovddemest. Hadde daina læ 50 evre. Porto 30 evre, oktibuok kr. 0,80.

Girjedinggombrævak galggek frankerijuvvut; dak čei mana portofria poastast.

„Nuorttanaste“ ekspedition,
Korsfjorden, Alten.

Diedetus-haddek.

Diedetusak »Nuorttanaste« st maksek dastmanjel odda nubbastusa ja rekinastem mielde naft:

1-spaltag diedetusak 4 evre millimeter (2be ja 3ad sidost 6 evre millimeter) ja sisavalddujuvvu bladdai 2 gærde sœmma haddai. Æmbo gerdid sisavaldem gartta divrrasebbo; mutto fast miedetuvvu 25, 40- ja 50 procenta rabat 3, 6 ja 9 gærde sisavaldemest ja dast bagjel.

2-spaltag diedetusak garttek divrrasebbon diedetegjidi.

Stuoreb diedetusak æi sisavalddujuvvu bladdai æmbo go 2 gærde miel dalagai.

Dak odda diedetus-haddek garttek halbebum diedetegjidi go dak boares (5 evre sadne).

„Nuorttanaste“

olgušboatta guovte gærde juokke manost, dam 15ad ja 30ad bæive. Dat maksa kr. 1,00 — ovta kruvna — jagest ja satta dinggujuvvut juokke poastarappe bokte, nuftgo maidai njulggistaga blađeekspedisonast,

Korsfjorden, Alten.

Olggoednami — Amerikai, Danmarkoi ja æra ædnamidi — maksa »Nuorttanaste« kr. 2,20 — guokte kruvna ja guokte loge evre — jagest, go saddijuvvu guovte gærde manost, ja kr. 1,60 — ovta kruvna ja gutta loge evre — jagest, go saddijuvvu ovta gærde manost.

Prenttejuvvum »Nuorttanaste« prentimrakkanusast, Korsfjord'ast.